

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

Намулууһун хаһыата 1935 сыл алтынньы 6 күнүгэр төрүттэспитэ

2002 с.
Ыам ыйын

14

күнэ
оптуорунньук
№ 58 (9053)

УЛУУ КЫАЙЫНЫ УРУЙДААН

57 сыл анараа өттүгэр киһи аймакха саамай кырыктаах, алдытылаах аан дойдуну сэринтэ биһиги норуоттун чагылхай кыайытынан түмүктэммитэ. Сэбиэскэй норуот гитлеровскай Германияттан аан дойдуну норуоттарын көңүлүн көмүскээбитэ.

Бу уоттаах сэринтэ дойдуну норуоттарын кытта биһир кэккэ туран саха нургуун уолаттара илиилэригэр саа-саада туган, өлөллөрүн утуярга ууран, хааннаах хапсыһыыга киирситтэрэ. Киһилэр үрдүк наараадаларынан өстөөхү өһөрүүнү аагаллара. Ааспыт сыллар артырдарын унуордаан кэлбит үтүө бырааһынныкка кыайыи иһин олохторун толук уурбут, аны орто дойдуну эргиллэбэтти бука тынаахтык барбыт биһиги хаан-уруу дьоннорбутун өйдөөн-саанаан ааһабыт.

Саха сириттэн уонунан тыһыынча киһи сэринтэ ыгырыллыбытыттан, үксүлэрэ кыргыһыи толоонугар охтубуттара. Киһилэр истэригэр Энцикли хочотун хохуун уолаттара эмиз бааллара.

Ыам ыйын 9 күнүгэр Нам улуунун киһинигэр ис дьыала отделин, баһарынай сулууспа үлэһиттэрэ, Намнаагы педколледж студенинара, гимназия үөрөнөөччилэрэ А. Шестаков аатынан культура киһинигэр мустан, күнүс 11 часка тэҥ колонналарынан стройдаан, байыаннайды хааман, В.И. Ленин пааматынныгы тыһынан сэринтэ өлбүт буйуттар пааматынныкытара турар скверигэр тийэллэр.

Парад кыттылаахтара сэринтэ барбыттар сэргэлэригэр сүгүрүйэлэр, салютуна эрдэлдиллэр. Сэрин, тыыл ветераннара ыскамайакаларга ололор.

Чагылхай күнүгэр эрэри, тус арваттан кураас, тымны тыллаах күн чабдик салгыныгар байыаннай маршрут, сэрин саанаагы ырыалар дуорайаллар. Тымны, арбааны тыл ааспыт сэрин кураас сыллаары ыар тыһынан илгийэр.

Улуу Кыайыи өрөгөйдөөх күнүн бырааһынныгы кыттылаахтарын улуус баһылыга А.Н. Дьяконов, арбааны фронтга сэриилэспит, 80 саастаах Василий Муксунов, улуус байыаннай комиссара, подполковник А.А. Ершов, СР тас сыһаннаһыларга министрэ А.В. Мигалкин истиник эрдэлээтилэр.

Кей салгынга салют араас өнгүн ирбинниктэн оонньоото.

Үөрүүлээх миитин кэнниттэн сэрин уонна тыыл ветераннара А. Шестаков аатынан культура киһинигэр «Иэйи» кулууп кизгэ программалаах концердин доһуйа көрдүлэр. Бизчэр үөрүүлээх түгэниин биһиги бары билэр, убаастыыр Е.П. Рожинага «СР норуотун хаһайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ» бочуоттаах аат даҕабырыаннаһын туттарыы буолла.

М.К. Аммосов болуоссатыгар Кыайыи күнүгэр аналлаах эстафета уонна кросс ыгытылынылар. Ыччат уонна «Намым кэрэ сааһа» арам саастаахтар кизэлэрэ тэрилиннилэр.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

«Сахам сирэ XXI-с үйүгэ» ЫТЫК КИҤИ ҮТҮӨ ХОЛОБУРА

Биһиги, Чагылдан территориягар олорооччулар, сүгүрүйэн туран ис сүрэхпиттэн улуус Ытык киһитигэр, тыыл ветераныгар К.Н. Тихоновка махтанабыт.

2001 с. күнүн Нам селотун даһалтатын мунньагар Константин Никонович бэйэтинэн тыл кетэхпүтэ: «Чагылдан» маһыныын аттыгар сүрдээри бадараан үөскүүр. Олохтоохтор кэлэллэригэр-баралларыгар эрдэниэллэр. Онно ким да кыһаммат. Маһын аралан биздэригэр муостаны бэйэм да оңоруом этэ», — дииэн санаатын эһитэ.

Кырдыгынан эттэххэ итин ким да сэнээрбэтэрэ. Ити суолунан төһөлөөх тойон-хотун бадарааны үрдүнэн ойон-көтөн ааспыттара буолуоду да, манкылаарыгар оҕустарбатахтара.

Кыыдааннаах кыһын ааһан саас кэлбитигэр Маай бырааһынныгар биһрдэ өйдөөн көрбүшүт муоста тутулан бэлэм буолбут этэ.

Олохтоохтор сонһуйдубут да, кыһыныныбыт даһаны. Муоста тутуутугар биһир эдэр-сэвэх соҕус киһи тахсан көмөлөспүт. Хата убайбыт Н.П. Коллашников илии-атах буолбут. Дьинигэр муоста олохтоохторго, кэлээччигэ-барааччыга олус суолталаах. Маһан бу эргин олорооччулар үлэлэригэр, оҕолорбут үөрэхтэригэр бараллар-кэлэллэр.

Онон, Константин Никонович, туох да үгүс айдаана, туруоруута суох үтүө дьыаланы оңорбуккар бу эргин олорооччулар олус дииэн махтанабыт. Онтон ити суолунан сылдыар суоптардар муостаны харыстаан, тобута көтүтүмэн. Кырдыгаас киһи үлэтин, олохтоохтор эрдэрин сыаналаан.

Никита ХАРИТОНОВ,
«Чагылдан»
территориятын тлда
олорооччулар
ааттарыттан

ХАМАҒАТТАТТАН Георгий КРИВОШАПКИН СУРУЙАР СИР КҮНҮН БЭЛИЭТЭЭНИН

«Сир — олох төрдө» дииэн мээһэһэ эһиттэр. Сыл ахсын сир ийэ барахсан сылһыан, ирэн, уу-чалбах тахсыыта, үрдүк сирдэр арҕастара хараарыыта бу бырааһыннык ыгытылар. Никольскай нэһилиэгэр бу күнү бэрт тэрээһиннээхтик ыгытылар. Сири туһаны музейн үлэһиттэрэ мероприятияга бары эрдэттэн бэлэмнэммиттэрэ. Дьэ ити курдук толору көрөөччүлээх кулуупка бырааһыннык ыгытылына. Сир киһиэхэ уонна тыһынар тыһынаахха туһата бэрт улахан. Сири көдүүстээхтик туһаны, киниттэн үүннэриллэн ыгытылар ас-үөл үксээһинэ киһи-аймах мэлдьитин баар буолуутун мэктиэтэ. Итилэр тустарынан дакылааты музей научнай сотрудулга Светлана Николаевна Протопопова оңордо. Хамаҕатта нэһилиэгин «Түһүлгэ» сыһыналаан киһини үлэһиттэрэ уонна уус-уран самодеятельность актыыбынай кыттылаахтара улахан концерды көрдөрдүлэр. Көрөөччүлэр биһир-биһир толорооччу сценага тахсытыын үөрэн-көтөн өрө көтөүллэн көрсүтэлээн истилэр. Степанида Захаровна Буриашева, Татьяна Михайловна Гаврильева, Октябрина Барамыгина ырыалара истинник көрсүлүннэ, эдэр саас, таптал уонна олох туһунан матыһытар көрөөччү дууһатын долгуталлар, киһилэргэ сага эрэл сагаллар, сырдыллар. Көрдөөх куплеттар уонна сценкалар улахан астыныһыан, биһирэбилиин көрсүллэн истилэр. Киһилэри толорооччуларынан Зоя Осипова, Татьяна Гаврильева, Матрена Жиркова, Иван Буриашев буоллулар. Сцена ветерана Георгий Ильич Кривошапкин Л. Попов тылыгар, Т. Стручков музыкатыгар «Саһыбын төрөөбүт алааспын» дииэн ырыаны, саха народнай поэта И.М. Гоголев суруйбут «Ленага» уонна бэйэтэ суруйбут «Хамаҕатта — мин сылаас уйам» хоһооннорун өрө көтөүллэн ааһытын сөбүлээтилэр. Кулуупка музей үлэһиттэрэ Светлана Протопопова, Розалия Никитина, Анастасия Нератова нэһилиэгин сыһыналаан тэрийингэ көхтөөхтүк кытыннылар уонна тэрийдилэр. Музей экспонаттарын көрдөрүү киһи сэгээрини ылла.

Викторина уонна аттракцион оонньоон, биһиртэр туруоруллан дьон үөрүүтэ улаатта, соруга үрдээтэ. Концерды уус-уран салайааччы Антонина Алексеевна Харитонова салайан ыгытта, баянга доһууоллаата Анна Захаровна Заровняева, концерт кыттылаахтара музейга сырыттылар уонна санааларын суруйан хааллардылар.

Г.П. БАШАРИНГА АНАЛЛААХ

Соторутааһыта улуус общественноһа — тэрилтэлэр, нэһилиэгтэр салайааччылары, учууталлар, Модут, Хатын Арыы оскуолаларын үөрэнээччилэрэ РФ, СР на укаларын үтүөлээх деятелэ, исторической наука доктора, профессор Георгий Прокопьевич Башарин 90 сылыгар аналлаах научнай-практической конференция буолла.

Конференцияга медицинскэй наука доктора, профессор Карл Георгиевич Башарин уһулуччулаах учуонай, саха норуотун киһи туттуута Г.П. Башарин туһунан улахан дакылааты оңордо. Учуонай олоҕор уонна үлэтэ олус судургу буолбатарын, уһун сылларга дьаныһан үлээһин, үгүс ахсааннаах боччумнаах монографиялар, исторической суруйуулар, чинчийиллэр автордара буолан, төрөөбүт норуотугар өлбөт-сүппөт өйдөбүлү, санааны хаалларбытын туһунан итэҕитилээхтик кэпсээтэ. Ити кэнниттэн СР үтүөлээх агронома Илья Лазаревич Еремеев Г.П. Башарин Нам улуунугар бурдугу үүннэригэр быһаччы сүбэлэрин, этиилэрин, прогимназия учуутала Евдокия Афанасьевна Дьяконова Модукка бурдук мизингэтин тууга оруолун, сүбэтин, Зоя Константиновна Башарина Саха госуниверситетын доцена — Г.П. Башарин саха литературатын сайдытыгар киллэрбит суду кылаатын туһунан, Георгий Ильич Кривошапкин — Г.П. Башарин научнай кадры иитинин уонна Никольскайдаагы сири туһаны музейн туһунан дакылааттара истилиинэ.

Маны таһынан санааларын атаастаһылар: Рожин Валентин Самсонович — научнай-производственной холбоһук тустаах культурада селекциатын лабораториятын сэбиэдиссэйэ, т/х на укаларын кандидата, Антипина Дарья Константиновна — дьиз кэргэн экономикатын программатын үөрэттин научнай консультана, Бочкарев Андрей Андреевич — т/х управлениетын начальнига, Попов Валерий Артемьевич — улуус баһылыгы 1 солбуйааччы улууска бурдук хаһайыстыбаларын сайыннарыы суоллары уонна кэскиллэрин туһунан этилэр.

Конференцияга аһан Георгий Прокопьевич Башарин олоҕор уонна үлэтигэр аналлаах фотостендэ уонна киһигэ быыстапкага тэрилинэ.

Ыдыгытты кэмгэ сүөһү ыал экономикатыгар улахан көмө буолар. Иван Илюкентьевич Винокуров дьиз кэргэнэ быһылгы дьылыга биһир күн үс ыһырдэни улахан кыһык үөрдүлэр-көттүлэр. — Ыдыгытын ус ыһахын биһир күн сэмэстэһитим, биһир күн төрүүхтөрү эрэ дии санаабыгардым, — диир Уйбаан, В. Сыромятныкост тугэриһитэ

АҒЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Бу күнүгэр баһарынай сулууса үлэһиттэрэ Нам селотугар уонна Никольскайга жилой секторга бэрэбизрэкэ ыгыталлар.

XXX
Былырын 10 тыһ. кв м олоорор дьиз үлэһэ киириэхтээгэ 8,5 тыһ. кв м буолбут. Быһыл элбэх дьиз үлэһэ киллэрлээри турар, онон 10-тан тахса тыһ. кв м буолара сабадаланар.

XXX
Кыайыи күнүнэн сибээстэн сэрин ветераннара 100 бырыһыан дьизин хаа ччылылаахтартар. 1996 сылга Нам улуунугар 104 сэрин ветерана баар эбит буоллаһына, билигин икки төгүл аҕыһаан 52 ветеран хаалбыт. Муус устар 30 күнүгэр Чурапчы көһүүтүн 60 сылыгар аналлаах мероприятие буолбут, биһиги улууспутугар 41 Чурапчы көһүүтүн кыттылааһа олоор.

XXX
Аппаратура эргэритинэн «Нам» ТРК бизирилэрэ мэлтөхтүк көстөллөр.

XXX
Капитальной тутуу управлениета бу күнүгэр 2003 сыллаагы прогноһу көмүскүү Дьокуускайга киирбит.

В. РЫКУНОВА

Учуутал — уус чулуута

ЭДЭР ЭРЧИМИН УБАРААБАТЫН!

Ханник багарар үлэбэ өрүү сэмэй, сагата-игэтэ суох сылдьан таһарылаахтык уонна кыһамныһаахтык үлэһир, биллэ-көстө саҥабаат, көрсүө дьон баар буолааччылар. Оннук киһи — иитини-үөрэтин кыһатыгар үтүө суобастаахтык уонна айымньылаахтык үлэһин сылдьар Нам улуустаагы гимназиятын үрдүк категориялаах учуутала, Саха Республикатын норуотун үөрэҕиритин туйгуна — Колесова Надежда Георгиевна.

тыгыта утумнаах үлэни ыгытар. Сыл ахсын ыгыттылар араас таһымнаах педагогической ааҕыларга, конференцияларга үтүө учуутал кыттарып ситиһэр.

1952 сыллаахха ыам ыйын 13 күнүгэр Нам селотугар күн сирин көрөр. Ойор күннээх оҕо сааһа, элбэх кэрэ түгэннэрдээх эдэр сааһа Энсиэли хочотугар ааһар. Нам орто оскуолатын кэбиниттэн быткомбинанка парикмахерынан үлэһир. 1981 сыллаахха Нам педучилищетын кыһыл дипломунан бүтэрэн Зырянка орто оскуолатыгар үлэ учууталынан анаар. Онтон саҕаламмыта учуутал түбүктээх, дыһынардаах үлэтэ. Үлэһин-үлэһин СГУ филологической факультетын исторической салаатын бүтэрэн 1988 сылга төрөөбүт Намыгар, оскуолатыгар үрдүк үөрэхтээх, дириг биллиилээх учуутал быһытынан кэлэр. Сүрүһүн сылааһын, айар фантазиятын, билиитин үөрэтэр оҕолоругар, кинилэр төрөппүттэригэр, салайар коллективтар анаата.

Ити курдук сырдыгы эрэ саҕа, кэрэни эрэ кэрэһили сылдьар үтүө мааны учуутал. Нам улуунун гимназиятын коллектива Надежда Георгиевнаны үйэ аһардаах үбүлүүһүн сүрэхтэн тахсар истини-ийирэх тылланынан махтанан туран эвэрдэлибит! Айымньылаах үлэг, эдэр эрчимин уараабатын, бар дьон махтаһынан, оҕо-уруу тапталынан уһун олохун аргыһастыһып.

М. Д. ТРАПЕЗНИКОВА,
профком председателэ

XXX

Оскуолаҕа үөрэнэр сыллар хаһан да умнуллубаттар. Биһигэ үөрэммит оҕолорбутун, ситиспит кыайыларбытын, он тэнэ биһигини үөрэппит учууталларбытын олохпут устатын тухары өйдүү-саһы сылдьаахпыт.

Учуутал олохун бүтүннүү оҕолорго аһыһар. Күнтэн күн аайы үөрэнэччилэригэр саһаттан саһаны арыһар.

Биһиги гимназиябытыгар үлэһир историка учуутала Колесова Надежда Георгиевна үлэлээбитэ 21 сыл буолла.

Кини уруоктарыгар биһиги урут билбэтэхпитин арыһабыт. Уруоктара куруук интэриэһинэйдэр. Үөрэтэр предметин олус таптыыр, ону тэнэ бэркэ билэр. Эн ханник баҕарар ыйытыгыгар чопчу, толору эппити биһирэ. Ол иһин да буолуо, 1996 сыллаахха, улууска историка учууталларын конкурсугар кыайылааһын таһыбыта.

Үөрэппит оҕолоро үрдүк үөрэхтэ туттарсаллар, үөрэнэччилэрэ олимпиадаларга, конференцияларга ситиһилээхтик кытталлар.

Түгэниэн туһунан Надежда Георгиевна махталбытын тирэйдэбит. Баҕарыахпыт этэ күндү учууталбытыгар ситиһилэри, дьэ кэрэнигэр дьоло-соргуну. Куруук бу курдук оҕолоро үрэх сырдык суолугар угуяа тур!

УЛА ВИНУКUROVA,
НУТ 10 «б» кылааһын
үөрэнэччигэ

Гимназия сонуннара

БАСТЫҢНАР ААТТАННЫЛАР

Муус устар 27 саакы сайаҕа ылаагы күнүгэр Нам улуустаагы гимназияга оҕолор эрэ буолбакка учууталлар, кылаастар ситиһилэрин бэлитиигэр дьоро киһэ буолан ааста. Уопсайа 13 номинациянан ситиһилэр долгутуулаахтык бэлитэннилэр.

«Сыл бастыг кылааһа» номинацияга үөрэх хаачыстыбатын түмүгүнэн 6 «а» кылаас (82, 26 ырыһын, сал. Бочкарева Л.В.) кыайан үөрэх управлениетын методика Иванова В.П. билин кубогун бу кылааска туттарда. «Өркөн өй» номинацияга директору үөрэх чааһыгар солбуйааччы Федорова В.М. олимпиада суперфиналынан Афанасьева Оляны (9 «а») кыайылааһын ааттаата. «Лидер» номинацияга 9 «б» кылаас үөрэнэччигэ Корьякин Клим кыайылааһын таһыста. «Спорт» номинацияга бастыг спортсмен ааты Балсуков Саша ылла. «Айар үлэ» номинацияга 10 «б» кылааста Голикова Наташа аата ааттанна. «Сыл бастыг саҕа аатынан» 10 «а» кылаас үөрэнэччигэ Никитин Ваня буолла. «Сыл бастыг үөрэнэччигэ» ааты Саввинов Сеня (11 «б») ылла.

«Бастыг кылаас салайааччытынан» Гуляева М.М. буолла. «Сыл бастыг чинчийэччи учуутала» ааты Голикова Л.Г. ылла. «Сүрэхпин оҕо аһыһын» номинацияга Федорова В.М. кыайда. «Сыл бастыг учуутала» үрдүк ааты химия учуутала Кривошапкина Г.А. ылла.

Тэрэһинээхтик барбыт мероприятиены гимназия директора Попов В.Н. эвэрдэ тыһынан түмүктээтэ.

Дима ОСИПОВ, гимназия 9 «б» кыл. үөрэнэччигэ

Марафону туохха эрэ улахан-нык наадын ыгыталлар. Тэрлэтэ ыгытар үлэтигэр үп-харчы көстүбөккө олус наада буолан манник үтүө киһи, тэрлэтэ кыттылаах мероприятиэ оҕоһуллар. Никольская детсада кэргэтиллэрэ олус сөп. Үөрэх управлениетыгар, министерство да туруоруу бөҕө буолла да көдүүһэ көстүбэтэ. Тутуу маһа киллэриллэн, суоруллан бэлэмнэммитэ да син балай эмэ өр буолла. Детсад сәбиэдиссэйэ опыттаах педагог Полина Степановна туруорсан муннана сатаан кэбистэ, санаатын сиппэтэ. Саҕа үйэ бастагы да сыла туһаны аһалбата, ол иһин арай, марафону тэрлээххэ хайырыт эбит дьон түмүккэ кэлбитэ. Барыта санаа куоттарыта, кэлэри күүтүү, инникигэ эрэл билигини олох мөссүөнэ.

Бэлэмнэни баран, муус устар 26 күнүгэр — оҕо туһугар марафон. Кулууп эмиз оҕо саҕатынан, ырыатынан, дьон куйгүөрүнэн туола түстэ. Эмиз өөрүү, өрө көтөҕүлүү, калии-барыы, сүпсүлгөн. Дьон бырааһынныкка кэлэрдии үөрэнкөтөн, санаа кыһаттанан кулууп дьэһэр биһир-биһир кэлэн истэ. Детсад, оскуола оҕолоро үөрүү-көтүү бөҕө буолан, аҕа саастаах дьон иннигэр ырыа ыллаатылар, хоһоон аахтылар, үгүүлээн дьэргэйдилэр. Көрүөххэ барыта сиздэрэй, үчүгэй, санаа хоту.

Аспыт үйэ 60-70-с сыллардаах Хамаҕатта нэһилиэгин сайылытын оҕолоро билигин бэйэлэрэ ыал ийэлэрэ, аҕалара, сорохторо эбээ, эһээ да буоллулар. Кинилэр сааһыран истэхтэрин ахсын оҕо саастарын сүрдээх күндүтүк саныһылар.

Сайын кэлэн от-мас көөрүүтэ, айылҕа уһуктуута, бэс ыйын саҕаланыта сайылыкка кирип бэйэтэ биһир туспа кэрэ көстүү буолара. Кыһынны быһа чуңкуйан турбут сайылык биһирдэ оҕо-аймах саһатынан, ынах-сүөһү маһырааһынан, түптэ буруотунан, ыанньыксыттар сайдааһынынан туолан сэрэхсэйэ туһара.

Мин бүгүн ол сыллардаагы Бардылаах сайылытын ыалларын тустарынан кэпсэхпин баҕарарым. Ол сағана Бардылаах сайылыгар элбэх оҕолоох Мотуруона, Байбал Охлопковтар, Акра, Ньукуйал Харитоновтар, Вера, Иннокентий (Бөҕө бөлөс) Винокуровтар, Мотуруона, Андрей (Кучарыйа) Ивановтар, Дорфеестар (Дочуоһуллар) дьэ ыаллар олохторунан уонна олохторунан Уһун Маарыйа кыһынаан Маньялыын, Абытай Ааныс, Кууса оронньор кыһынаан Ааныстыын, Аргунова Маайа уолунаан Сааскалыын уода. Кинилэр сүрдээх эйэлээхтик, иллээхтик олохторунан, туох баар кыһалчаларыгар барытыгар бэйэ-бэйэлэригэр көмөлөсүһэллэрэ. Охлопковтар аҕалара Байбал сүрдээх булчут, балыксыт этэ, онон сайылытын ыалларын балыһынан, булдунан хааччылан олохторо.

Сайылык оҕолоро сүрдээх эйэлээх этилэр. Кинилэр дьонноро сарсыардаттан киһэ хойукка дьылы үлэтиллэрин көрө сылдьан тугу кыайалларынан көмөлөһө сатыһыллара, ол курдук ынах хомуйсаллара, ынах этэрлэрэ, маһаллара. Туох баар үлэбэ барытыгар кытталлара: дьэ ис-тас үлэтигэр, от оттоһуна, кыһынны оттук маһы бэлэмнээһин буоллун. Онон олох бокуойа суох курдук буолаалара да, син ол быһыгар оонньоон-көрүлүн аһаллара. Ордук лапта ооһууутун таптаан оонньоуллара.

60-70-с сыллардаагы Хамаҕатта нэһилиэгин сайылытын оҕолоро, ыаллара кинилэр оҕо саастарын кэрэгэспит, ыарахан үлэлэрин чэпчэппит Винокуров Василий Авксентьевичи сүрдээх күндүтүк саныһылар.

Ол сағана, Василий Авксентьевич райпо автолавкатын суоппарынан үлэһирэ. Кини райпо табаарын тизээн аҕалан сайылыктары кэрийэ сылдьан атыһы-

ОҕО ТУҢУГАР МАРАФОН

Оҕо барахсан нэһилиэк кэскилэ, кэтэһэр санаата, бағата. Усулоубуяны тэрлээр — билигини олох ирдэбилэ. Марафон уоттанан-күөстээн, ыһыргыйан, күлүмнээн-дыримнээн үчүгэйдик ааста, бүттүүн да астыныбыт.

Улуус кэбиниттөн, ыаллыы нэһиликтэртөн балай эмэ үгүс киһи кэлэн барда. Никольская нэһилиэгин дьонно бүүс бүтүннүү кыттыны ыла. Нэһилиэк дьаһалтата (Потапов Г. С.), оскуола коллектива (Шадрина М. И.), музей (Кривошапкина Г. И.), «Намыһын» вокальной ансамбль, маһаһыгар (Артамонова М. К.), ветераннар сәбиэттэрэ, ийэлэр түмсүүлэрэ (Соловьева Н. Н.), детсад итиллээччилэрин төрөппүттэрин комитетэ (Колесова Е. Р., Охлопкова А. И., Протопопова С. Н.), араас сылларга детсада итиллибиттэр — билигин үлэһиттэрэ биһирдиллэн дьон — Новгородова В. М., Л. Г. уонна А. А. Аргуновтар, Титовтар дьэ кэрэгэтэрэ, итини таһынан «Соттуу» бааһынай хаһайыстыба (Герасимов И. И.), быраатты Н. Е. уонна П. Е. Нератовтар детсад салааһыныгар көдүүстээх үлэни толорорго эрэннэрдилэр.

Үтүө санаалаахтар итинэн эрэ бүһэттилэр. Кэмэ-жэрдийтэ суох субуһан кэлэ турдулар. Хамаҕатта

икки детсадын коллектива (сәбиэдиссэйэр Полищикова В. Р., Пестрякова А. А.), биһир дойдулаахпыт самодеятельнай автор уонна мелодист С. Н. Кудрина. Урут детсадаккы сылдьыбыт оҕолор төрөппүттэриттэн (Эверстов В. В.).

Үөрэх управлениетыттан (Макарова М. Г.), 2 №-дээх «Кустук» детсадтан (Черноградская Л. П., Федорова А. С.), 5 №-дээх «Кэскил» детсад коллективиттан (Шадрина М. А.), 8 №-дээх «Көдүкчээн» гимназия коллективиттан (сәбиэдиссэй Прокошева А. И.), Намаһа улуус П.О (Сивцев Г. Н.), «Илгэ» П.О (профком председателэ Протопопов Ф. К.).

Марафону илээн-сағалаан ыгыттылар, кыттыбыт, кэлбит дьон дьонун махталларын ыллылар: сельскэй кулууп (Герасимова К. К., Титова М. В.), ыгытааччы — Новгородова Е. С., Баишева Т. Г.

Марафон кэмизгар быһстапк тэрилинэ, аттракцион оонньоно. Мероприятиэга кэлэн кыттыһын ылбыт бары үчүгэй, алаһаҕа санаалаах коллективтарга, тэрлэтэлэрэ, биһирдиллэн дьонно нэһилиэк салалтата, детсад коллектива дириг, улахан махталларын тирдэллэр.

Георгий КРИВОШАПКИН

ыра, манна оҕолор, ыанньыксыттар бағаларын толорон, туохха наадыһалларынан табаары атыһыһара.

Василий Авксентьевич модь у-таҕа, бөдөг-садан, үрдүк унуохтаах нууччатыгы көрүгнээх туох да үлэһтэн иннэн-толлон турбат күөстээх-уохтаах киһи, хаһа үтүө майгылааҕа, хаһан да кыһырбат, көрдөөх

кэпсээннээбэ, оонньоулааҕа. Кини кырдыраһы кытта кырдыраһа, эдэри кытта эдэр, оҕону кытта оҕо, онон барыларын кытта тапсан, уопсай тылы булан кэпсэтэрэ, санааларын табаар. Ол иһин сайылык ыалларыгар сүрдээх күндү кэтэһиллээх мааны

киһилэрэ этэ. Кини массынатын тыһын оҕолор эндэһкэ билэллэрэ, ыраахан кини массынатын тыһын истээт да айманан дьонноругар биллэрэ ыстаналара.

Күһүөрү оҕолор отон отонноон туттараллара, ону Василий Авксентьевич райпога туттаран харчыга эргитэн, оҕолор оскуолаҕа үөрэнэр тэббириннэрин уонна оскуолаҕа кэтэр формаларын атыһылаһан аҕалан сайылык оҕолоругар түнгэтирин, оччотуо оҕолор күн баҕаһа дьылы наһаа да махтаһа, күндүтүк саныһылар.

Оҕолор ол сағана отоннобуот отонноро бэйэлэрин туһаларыгар эргиллэр буолан, сүрдээх кыһамныһаахтык хомуйаллара — сыһа-бөҕө суох гына. Оттон киниэхэ туттараары сүүрэн инэн тохтохторуна, ытаһы бөҕө буолара, оччотуна аһынан сыһастары-буордлары да тутара, оо, оччотуна оҕолор барахсааттар үөрүүлэрэ мунура суох буолара, кинилэртэн дьоллоох оҕолор суох буолаалара. Кинилэр билигин Василий Авксентьевичка наһаа улахан махталларын тирдэллэр.

Василий Авксентьевич бэйэтэ элбэх оҕолордоох, сирдээх, билигин онон кини үтүө майгытын курдук оҕолоро, ыччаттара эмиз үтүө майгыһынаннар, кини туһаһын хатардыһаннар, үтүө майгылаах эһэлэригэр кини тутуһуннар дьэ алгыһа этибит.

Василий Авксентьевич 50 сыл устата суоппардаабыт, ити бэйэтэ да этэрэ буолуо, кини хайдах киһитин, ол тухары үлэлээбит сириттэн сүрдээх элбэх бочуотунай грамоталарынан бэлитэммит. Билигин сыннаһанга да олохтор, үлэтэ-хамнаһа элбэх, сизтэрин кытта бодуустаһар, хаһаайыстыбатын көрүнэр. Онон инникитин дьон махтаһынан кыһаттанан олохтук өссө туспа туруохтун.

Зинаида ТИХОНОВА,
РФ Журналистарын союзун чилиэнэ

Көбөкөн орто оскуолатта КЭРЭБЭ УГУЙАР

Мин Көбөкөн орто оскуолатын 7-с кылааһыгар үөрэнэбин. Биһиги кылааспыттар тохсуобут, 5 уол уонна 4 кымыс. Саамай сөбүлүүр, интэриэһиргир уруоктарым алгебра, саха тыла, литература уонна физкультура. Онтон сөбүлүүр дьарыктарым туһунан эттэххэ, спорт көрүгүттэн баскетболу ордорбун уонна ис сүрэхпиттэн ыллырбын олунун дьэ астынабын. Үөрбүт да, хомойбут да күнэрбэр ырыа аргыстаах сылдьабын. Онон мин саамай чугас «дордум» ырыа дьэ этэ. Онон сибээстэн ылырбынны үөрэх дьылыттан «Вокал» дьэ кырууоһуоһуо дьарыктанабын. Курууоһу Петрова Агафья Николаевна илээн-сағалаан тэрлээтэ ыгытар. Онно 4 кымыс буолан сылдьабыт. Былырын сайын биһир дойдулаахпыт, аатырбыт олонхоһунтук П.П. Ядринский — Бэдьээлэ төрөөбүтэ 100 сааһын туолбут үөрүүлөөх күндүгэр анаан ыгыттылыбыт ыһаха ыллаабыһыт-туойбуһут. Ол ыһах олус да үчүгэй этэ. Ханник ырыалары сөбүлээн толорорут дьэ тэргит, биһир дойдулаахпыт Нам I сүһүөх оскуолатын директора, оҕо аймакха анаан элбэх кэрэ ырыалары суруйар мелодист В.Е. Егоров

«Чыычаах уйатын тытымыа», «Хомусчаан», «Маннайгы хаар», «Үчүгэйэн Нам сирэ», «Намыһа кэрэ көстүүтэ» дьэ ырыалара буолааллар. Ону таһынан Агафья Николаевна биһирэхэ өссө саҕа ырыалары үөрэтэр. Биһиги кэлин туспа анал ансамблга тийэ үүнэ-сайдан таһаахпыттын баҕарыбыт. Ити баҕа санаам кымыһын саһыт, күөдү үштүт киһибэр — Агафья Николаевнаҕа истин махталбын тирдэбин. Салайааччыбар үлэһэр өссө үрдүк ситиһиллэри, чэһигэн доруобуһу, тус олоххор дьоло-соргуну баҕарыбын!

СИДОРОВА Зоя,
7-с кыл.

МИН ИЙЭБИН ТАПТЫБЫН

Мин ийэм Лена Егоровна. Булуҕ оройуонугар, Күһүүр нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Ийэм биһиргэ төрөөбүттэрэ бэһилэр. Бары үөрэхтээхтэр. Онтон ийэм историка учууталынан Көбөкөн орто оскуолатыгар үлэһир. Билигин кыра бырааһын көрөн олохтор. Кини үлэтигэр элбэх ситиһилээрдээх. Ол курдук сыл аайы ыгыттылар «Шаг в будущее» дьэ педагогической ааҕыларга кыттан, мистэлэһээччи.

Ийэм оҕолоро элбэххэ үөрэтэр, көрүтэ угуйар. Кини «Краеведение» курууоһун ыгытар. Оҕолор онно сыл-

дьан элбэххэ үөрэнэллэр, төрөөбүт дойдularын кистэлэтин кытта бил-сифаллар.

Мин ийэбин олунун таптыбын. Киниэхэ бағарабын үлэтигэр элбэх ситиһини, кытаанах доруобуһу, дьоллоох уһун олох!

ЖИРКОВА Галла,
6-с кыл.

«КУОРСУН» КУРУУОК

Биһиги оскуолабытыгар «Эдэр корреспондент» дьэ курууоқ үлэһир. Мин курууоқка сылдьыбытым быйыл иккис сыла. Былырын курууоқтун Мария Матвеевна Попова салайан ыгытар этэ. Билигин салайааччыбыт Алена Антоновна Сидорова, саҕа тыһын уонна литературатын учуутала.

Курууоқка өччөн суруйабыт, хоһоон айабыт, оскуола иһинэн хаһыаты таһарабыт.

Курууоқка 10-ча оҕо сылдьар. Бары хоһоон айан суруйаллар. Быйыл оскуолабыт 70 сааһын юбилейдаата. Онно анаан ыстатыйалары бэлэмнээбит.

Биһиги «Эдэр корреспондент», «Дьоус пресса» оскуола хаһыаттарын конкурсугар кыттар санаалаахпыт.

БОЧКАРЕВА Дуня,
11-с кыл.

1. Хотонго

Аллараа кириэн «Нам» УПХ (ГУП) хотоннорун көрүөх санаа кириэн кэллэ. Бу тарилта сүөһүтэ сыллата адыһаан иһэр. 1995 сүл сүөһү үлэһинигин кэннэ 370 ынах уонна субан хаалбыта.

Хотонго кирибитим — уоттаах, сүрдүк, ыраас, ичигэс уонна кураанах. Сүөһүлэр өг-тот тураллар. Холкулар. Аарыма улахан хара маҕас орус тимири сыардалаах ортоку сүтүллэн турар. Олатгыгар эдэр уол уонна кыыс үлэһии сылдьаллар. Кэпсэтин.

Оронньор: — Тукаам, манна төһө ынах турарый?

Кыыс: — Билбэтим ээ.

Оронньор: — Эн хас ынагы көрөбүт?

Кыыс: — Уон сэттэ.

Оронньор: — Барыгыгар уон сэттэли дуо?

Кыыс: — Ыык.

Оронньор: — Хас ыанньыксыт баарый?

Кыыс: — Биэс.

Оронньор: — Ол аата адыс уон биэс ынах баар эбит. Төрөөн эрэллэр дуо?

Кыыс: — Ыык.

Оронньор: — Төрөөбүт ынахтары ыгыт дуу?

Кыыс: — Ыыбыт.

Оронньор: — Ууккүтүн хайдах гынабыт?

Кыыс: — Тонотторон илдэ бараллар.

Оронньор: — Ханна илдэллэрий?

Кыыс: — Билбэппин.

Оронньор: — Бу уон сэттэ ынагы аһата-рып, саахтары күрдөөрүн, уулата-рып, ыгып. Онно төһө хамнаһы биэрэллэрий?

Кыыс: — Суох, хамнас ылбаппыт.

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Кыыс: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Оронньор: — Оччоро тугу аһаан-тагнан сылдьарый?

Редакция почтатымтан

СУДААРЫСТЫБА КӨМӨЛӨСПӨТ ЭБИТ

бизэрэллэр. Тугу аһаахпытый? Би-ниэхэ тугу да суох.

Оронньор: — Бээрэ, эһи ыйдаагы эбэтэр сыллаагы хамнаскыт төһө буоларын билэрый дуо?

Уол: — Таах кумаарыга сурулларынан ыанньыксыттар ыйдаагы хамнастарга 700-800 солкуобай. Мизэ, тас үлэһит гизэ, ыйдаагым 300 солкуобай буолар.

Оронньор: — Сөбө бороҕон. Дьэ, ол аһа-таллар, ол гынан баран, айахкыт ордуга бачча дин сыл түмүтөр хамна-с харчы бирбэтээр дуо?

Уол: — Суох. Хата өрүү иэстээх, би-эрэрдээх буолан иһэбит.

Оронньор: — Үчүгэйдики суоттуулар эбит. Дьэ, ити сыардалаах орускунан хара илиигинэн баһан, күнгэ хаста та-һаарабын?

Уол: — Сэттэтэ. (Кини чараас тул-ламай эрэхинэ саппыкылаах, от-тон таһырдыа бүгүн 52 кыраадыс тымныы турар).

Оронньор: — Ол аата күн аайы иккилии туоннаны баһан таһааран сүөкүүгүн. Ону таһынан бу тобус уонча сүөһүгэ отторун киллэрэрин. (Бирдии ынахха 15 кг от). Хайдах кыайарый?

Уол: — Хайыамай? Кини холуо буол-лар.

(Манан кэпсэти бүттэ).

Хотону кэрийэн көрдүм. Ынах-тар туруктаа үчүгэй. Сүүрбэ түөрт ынах төрөөбүт, ньирийдэрэ бары бааллар, анал үрдүк хосторго тураллар, тоттор.

Таһынаагы субан сүөһү хотонугар тобус уонча борооску, тыһа-ҕас сүөһүлэр тураллар. Маны икки киһи көрөр. Онон «Нам» УПХ бый-ылгы бааһа сүүс сэттэ уон икки сүөһү. Маны бизэс ыанньыксыт, икки субан көрөөччү, биэр тас үлэһит, биэр учуотчук, биэр биригэдьиир көрөр. Барыта уон үлэһит.

1995 сыл алтынны 23 күнүгэр «Нам» УПХ үс сүүс сэттэ уон сүөһүлээх этэ.

Хотонтон дьон ыар олохтунан курус санаага түһэн таарыстым.

Бу ааспыт адыс уон сыл устата тыа сириг сүөһү көрөөччүтүн

олоҕо, үлэтэ тутум да тупсубатах эбит.

Хаһыакка, телевизорга 2001 сылга тыа сиригэр 3,5 миллиард солкуобай бэриллэбитэ дирилэр.

Ол үп ханна ара барарый? Кимнээх сири харчыларый? Былыр-гы колхозтаах ыанньыксыт үлэтэ харыс да уларыйбатах эбит.

Кэннибин эргиллэн көрбүтүм — маҕас орус сыарытын соһон хотон-тон тахсан эрэрэ.

2. Хотуораа

Аны УПХ дэммэт, ГУП дэнэр буолбут. Директор хоһутар киридим.

Оронньор: — Дорооболорун. Александра Егоровна, мин кыра ыһытардаахпын. Эһиэхэ гостерилтээр министи-эристибэ хамнаска, бензин, техника атыгытыгар, туугута, өрөмүөнгэ дин, атын да ороскуоттарга ааспыт сылга төһө үбү биэрдэ?

Александра Егоровна: — Суох. Министиэристибэ да, ким да өртүттэн харчы кэлбэт.

Оронньор: — Оччоро дьонгутун хайдах хамнастаан олохторуг?

Александра Егоровна: — Харчынан хамнас суох. Бородууктанан, натуралан төлөбүрүнэн.

Оронньор: — Оччоро эһи син-биир бааһынай хаһаайыстыба курдук, тугу атыгылыгыт да, онтон үптэнэр буоллахкыт.

Александра Егоровна: — Оннук. Ол иһин манньыкка тийдэхпит дии.

Оронньор: — Оттон сыл аайы Правительство отчуотугар тыа хаһаайысты-батыгар улахан үбү угабыт, ааспыт сылга 3,5 миллиард солкуобайы би-эрдибит дириллэр дии. Ону кимнээх биэрэллэрий?

Александра Егоровна: — Билбэппин. Билиэхэ биэрбэт-тэр.

Көрүдүөргө тахсан үлэһиттэри, сылгыһыттары кытта кэпсэттим. Кинилэр син-биир хамнас дини ыл-батахтара ырааппыт.

Билигин «Нам» ГУП икки сүүс сылгылаах эбит. Онно үс сылгыһыт, биэр аһатааччы, биэр биригэдьиир баар.

Түмүтэ тугу? Онон государство тыа хаһаайыстыбатыгар үбү биэр-бэт, көмөлөспөт эбит. Ол «Туймаа-да-Лизинг», «Туймаада-Даймонд» Кытай тыраактары, сибииһиньэни, куурусаны, хааны ажалан атыгылы-ыра дин, көнөрү аты-эргиз дьы-алата буолла дии. Итинник аты хаһан баҕарар оһоһулар суол.

Хомоһой, I Хомустаах

ВETERAN МАХТАЛА УОННА ХОМОЛТОТО

Муус устар 12 күнүгэр I Хомустаахха немецкэй овчарка ыкка атахпын улаханник ытыртарбыппар Галина Даниловна суһал көмө массынаатынан улуустаагы киһи балыһа хирургическай отделени-етыгар ажалан биэрэн абыраата — махтанабын. Кириэрбин кытары улуус хирура Инокентий Константинович баасын көрөн, олус дин соһуйда, аны инструменьнан баас дилигин бэрибиркалэбиги олус хаһыттаан, утуяа сытар ыарыһа-тары уһугуннаан, сэмэ ылым. Ба-аһым киһи уоһун курдук, хаана бара сылдьар уонна дилин эбит, оноука: «Олус долгуйума, үчүгэйдики эмтэниэ, икки нэдиэлэнэн үтүөрүөхтээхтин», — дин үөртэ уонна сууйан-сотон, салыбыры сылдыр сыаны иһирдэ уган кэби-стэ, эмтэни-томтоон, укуллаан, си-стиэмэ туруоран, утуган кэбисти-лэр.

Сарсыарда турбутум балыһа палааталара ыарыһаһынан тобус толору эбит — өртүттэн кырдыа-ҕаһыгар тийэ. Хирургическай ыарыһынан ылдыбыттар, оһол-ломмуттар. Соргох хирурга — ула-хан ноһорууска. Ыарыһахтартан атын чуоллаан кизэ өттүгэр эчэйэн кэлэн, бастагы көмөнү ылан бара-аччы элбэх эбит.

Икки нэдиэлэ эмтэним, дилинэ ситэ оһо илик, ол иһин биэр нэдиэлэ хаалларан эмтэри гыммыттарын «улахан өртө осто, дьибэр үлэ эл-бэх» дин көрдөөн таарыстым. Урук-ку ыарыһахтар үтүөрэн таарысты-лар, адыс эрэ киһи хаалла.

Ордук үөрэрим баар — кыра оворлор мунгурдаахтарын ылларан баран, сотору уһукталлар, үһүс күнүригэр хаамаллар, бэһис-алтыс күнүригэр хайы-нахха үтүөрэллэр, оттон мин биэр сиэним илиитин то-һуппугутар туппуттара — үс күн «итирик» киһи курдук сылдыбы-та, илиитэ балтаара ый буолан ба-ран оһуга — маны санаатахпына, хомойбун.

Билиги онтон-мантан, сорогор бэйэбит алдыспытытан оһоллоон, соргох хирурга үгүс түбүгү үөскө-түрүтүп өйдөөбөт эбиһит. Олох-хо баар, бүгүн да мин харахпар оһол-лонон баран, көрдөрбөккө, са-тарыһыт түбүгү үөскэтэбит, онтон инбэлиит да буолуохпутун сөп, дөкөс быраастары да буруйдуу са-наахпытын сөп — бу сыһа.

Мин палаатабар Үөһэ Бүлүүттэн 75 саастаах эбээ наһы-

ылканан кирирдэ. Ыйыталастым: сэ-тиннигэ уга өттүгүн өлөрбүт, ону кыһынгы саппыкытыгар тирээбил-лээн, барытын биригэ гипсэлээн кэ-биспиттэр уонна «икки аһаар ыһы-нан устаар» дин дьибэтигэр ытан кэбиспиттэр. Атаҕа абыраана дуо, сүүлэ иһэн тахсыбыт, ону саппыкы-тын хайгытан, аатарын босхолообут-тар, сототун алларатынан ынырык-тык иригэрбит. Эбээ олунньуга ку-оракка оворлоругар кэлбит, флюорографията суох буолан, икки ый устата оворлоругар сыппыт, он-тон Нам улууһугар кыргыттарыгар ажалыттар, олох хирургическай от-делениега киллэрбиттэр. Эбээ нэди-элэ кэригэ эмтэнэр да, үчүгэй буол-бат, онтон хирург бэрэбээскэлиир хоско илдэн, үчүгэйдики көрөн ба-ран соһуйбут үһү, кылгастык эттэ-хэ, эбээ ыарыһааччытыгар «атаҕа быһылыннарына табыллыһык» диэбит, онон буолуо эбээ реанима-цияга күүскэ эмтэнэ сытаахтыр. Дьэ, бу тугу — эбээ дьылгата хи-рургическай отделение иннигэр турбут — манньыктартан биһиги хомойбун эрэ.

Хирургията уопсайынан ыары-һахтар бүтэһиттээх түмүгүнөн бы-һаарыллалар. Манна оворлор, ула-хаттар сөптөөх операцияны оһор-торон уонна эмтэнэн үтүөрөн эрэ тахсаллар — бу ыарыһахтарга, төрөһүттэргэ, дьибэ кэргэнигэр — улахан үөрүү дин саныбын, атын да ыарыһахтар үтүөнү үтүө курдук өйдүөхтээхтэр, мин санаабар хол-боһоллоро буолуо дин эрэнэбин.

Балистириим баар — хирургия отделениетын коллектива эдэр, бары эйэлээхтэр, түмсүүлээхтэр, ким да сэмэлэһэ сылдырын истибэ-тиим — элбэх балыһага эмтэммит киһиби, билэбин, кырдыгы этэбин. Махтанабын бэрэбээскэлиир си-эстэрэлэрбөр Дусяга, Наталияга, си-стиэмэ сиэстэрэтигэр Машага уон-на процедурнай сиэстэрэлэрбөр.

Бар-дьон махтаһы ылыан ылар Сиинэ үрэхтэн тардыһылаах Бэс сыттаах бойдулаах Улуу Горнай уола — Нам улууһун хирура — Түбүктээх үлэлээх эмчит Инокентий Семэнэп. Эһиги бэркэ убаастыыр, билэр уолгут Петр Афанасьевич мин су-руйбуһун сөпкө санаалыа дии са-ныбын.

У. И. ЖИРКОВА, тыыла, үлэ ветерана, Үөдэй

Доруобуйа баар — күндү баай

СИФИЛИС — СЫСТЫГАННААХ ЫАРАХАН ЫАРЫЫ

Венерическай ыарыһаар — билигин кэм олус кутталла-ах социальнай уонна психологическай проблемаларыттан биридэстэрэ. Социальнай өртүттэрэ наһаа улаханник тар-раммыттарынан, ыарыһах доруобуйатыгар ыар содуулааһынан, уопастыбага кутталлаарынан, кэскил кэхтиитигэр сабыды-аллырынан быһаарыллар. ВОЗ дааннайынан — сифилис, гонорея, трихомониаз, хламидиоз аан дойдуга ордук чааста-тык көстөр ыарыһаар, арай грипп эпидемиятыгар уонна ма-лярияга эрэ тэһиэспэттэр.

Сыл аайы аан дойдуга 200 мөлүйөн гонореянан, 250 мөлүйөн трихомониаһынан, 200-250 мөлүйөн хламидиоһы-нан, 100 мөлүйөн микоплазмозһынан уонна 50 мөлүйөн киһи сифилиһинэн ылдыра регистрацияланар.

2001 сылга Саха Республикатыгар сифилиһинэн 1931 киһи уонна гонореянан 2994 киһи ылдыра диагностикана. Кэнни-ки бизэ сылга билиги улууспутугар венерическай ыарыһа-рынан сутуллуу манньк туруктаах:

Table with 5 columns: Year (1997, 1998, 1999, 2000, 2001) and rows for Syphilis and Gonorrhea counts.

Бу ыстатыйага сифилис туһунан кэпсэтибит. Сифилис — сыстыганнаах ыарыы, хроническай уонна долгон курдук (ак-тыгыһынай кэм биллэбэтинэн-көстүбэтинэн солбуллар), киһи органнарын, этин-сиинин барытын хабар, чуоллаан эр киһи уонна дьахтар сылдыһыһыларынан, ону тэнэ нэһилиэстибэ быһыытынан бэриллэр. Сифилиһи ыарыһаах киһи тарҕа-тар, адыс дэнгэ араас предметтэртэн сыстыахха сөп. Холо-бур, сыллаһымтан-убураһыттан, ытырыһыттан, дуоскат-тан, ыстакаантан, бөппүрүөскэттэн, мундштуктан — ити бытовой сифилис дин ааттанар.

Гомосексуальнай уонна оргенитальной тиксипии түмүтөр эмиз сыстыахха сөп. Сифилиһи көбүтээччи кубаҕай трепоне-ма — тас көрүнүүнэн 8-12 эриллилээх спираль санатар мик-роб. Тымныыны, сиһиги олус тулуйумтуо, ол эрээри оргутта-ха, дезинфекциялыыр суурдаһынары тутуннахха түргэ-ник өлөр.

Сифилис үс клиническай кэмнээх: бастакыта, иккитэ уонна үсүһа, оһор бэйэ-бэйэлэригн солбуһаллар. Ыаддыы бастагы клиническай бэлиэтэ — кытаанах шанкр, ол аата ыарыһа-та суох кырачаан язва (кыра эрозия, бааһыры) — трепонем киһи организмгэр ханан кирибт үксэстэтинэн сутуллуу 3-4 нэдиэлэ кэнниттэн биллэр. Шанкр үксэтер киһи тахсан кириэр органыгар олохсуйар, сорогор оральной уонна анальнай олох-суйуу эмиз бэлиэтэнэр.

Сыстыгы кэмиттэн кытаанах шанкра кубаҕай трепонема-та олохсуйуор дылы кэм инкубационнай кэмнэн аадыллар. Кытаанах шанкра биллэрбиттэн быһа холуунан 10 күн аасы-

тын кэннэ (тараһага, сөҕийэ, моонньуга уо. д. а.) лимфоу-зеллар улааталлар. Ити узеллар ыарыһага суохтар, онон ыары-һах кыһаммат, болдомтотун уурбат. Кытаанах шанкр билли-битэ икки нэдиэлэ кэнниттэн Вассерман реакцията бигэргэ-тини биэрэр.

Кытаанах шанкр биллэригиттэн сифилис бастагы кэмэ (пе-риода) садаланар, ити киһи тириитигэр, атын да миэстэлэри-гэр элбэх ахсааннаах сифилистическай бааһырыһылар тахсы-ахтарыгар диэри салданан барар. Бу кэм 6-8 нэдиэлэ салданан барар.

Сифилис бастагы кэмигэр, ордук ол кэм бүтүүтүгэр ыары-һахтар аанньа утуһуулар, төбөлөрө ыалдыар, аппетиттара сүтэр, түүн угуохтара ыалдыар, сорогор температураһа 38-39 кыраадыска тийэр үрдүүр.

Кытаанах шанкр тахсыыта 40-50 күн аасытын кэннэ, ол аата 2-3 ыйынан сифилис иккис кэмэ (периода) садаланар уонна 2-4 сыл салданан барар. Сифилис иккис кэмигэр тири-игэ уо. д. а. миэстэлэргэ баас тахсар, элбэх эрээри кыһыбат да, аһыйбат даҕаны. Иэдэскэ, тылга көстөллөр даҕаны, киһини долгуппаттар.

Сифилис иккис периодугар тири бааһа манньк көрүнүрдээх: бэтиналэрдээх (розеолознай), папулезная уон-на пустулезная.

Дьаһал

2002 СЫЛГА ОЙУУРУ УОТТАН ХАРЫСТААҤЫНЫ КҮҮҮҮРДЭР ТУҤУНАН

Лесхоз директора Иванов Е. И. информациятын истэн уонна дүүллэһэн баран, Нам улуунун дьаһалтата ойуурга уоттан куттала суох буолуу туруга сөптөөвүн бэлиэтир.

2001 сылга улууус сиригэр-уотугар 1457,8 га иэнгэ ойуур умайытын 38 түбэлтэ тахсыбыта. Уот туруутун биричиинэтэ — чарылдан уонна олохтоох нэһилиэнньэ. Уопсай хоромньу 4517,1 тыһыынча солкуобайдаах, итингэн ойуур уотун умуруоруу ороскуота — 2666,7 тыһыынча солкуобайдаах. Үөһэ этиллибиккэ олохуран уонна «1996-2002 сылларга ойуур уонна таба мэчирхигин уоттан харыстааһыны күүһүрдэр дьаһаллар тустарынан» Саха Республикатын Правительствотын 14.05.96 с. 214 №-дээх Уураарын толорууга, ойуурга уот туруутун тутатына сэрэтигэ итинэн умуруорууга, профилактической үлэни күүһүрдүүтэ, дьаһайбын:

1. Тьаҕа хаар ууллуоттун күһүнүгү күүстээх ардактарга дылы кэми улууус территориятыгар бүтүнүттүгэр баһаартан кутталлаах сезонунан олохтуурга.
2. Лена арыыларыттан ураты улууус бары сиригэр-уотугар өртөөһүнү боборго.
3. Ойуур баһаардарын утары охсуһар комиссия састаабын бигэртэтэргэ (1 сыһыары).
4. 2002 сылга улууус территориятыгар баһаары умуруоруу своднай оперативнай былаанын, ойуур баһаарын утары охсуһуу холбоуктаах мероприятияларын былаанын (2 сыһыары) бигэртэтэргэ итинэн олохтоох дьаһалталаар баһылыктара балары халбага суох толороллоругар, ойуур баһаарын утары охсуһууга комиссиялары тэрийэллэригэр, б. дь. ыам ыйын 15 күнүгэр дылы своднай этэрээттэр састааптарын испиһигин улууус баһаары утары охсуһууга комиссиятыгар бэрэздэригэр эбэстииргэ.

5. Маһы спортупкалыыр бары тэрилтэлэри маһы кэрдими кытта тэнигэ сэрэктээх буолуу бары дьаһалларын ылан туран ыраастааһыны ыгталларыгар эбэстииргэ:

— үлэлиир миэстэ, суол таһыгар турбут ойуур баһаардарын бэйэ күүһүнэн уонна сириэстибэлэринэн умуруорууну хааччыларга, көмөлөһөргө.

6. Намнааҕы лесхозу (Иванов Е. И.) эбэстииргэ: ойуурга баһаартан куттал суох буолуутун Быраабылатын тутуһууну хонтуруоллааһыны, өйдөтөр үлэни, баһаары утары пропагандалы үлэ коллективтарыгар, нэһилиэнньэ бары араҕа-тыгар күүһүрдэригэр, улууус территориятыгар ойуур баһаарын утары охсуһууну оперативнайдык тэрийэригэр.

7. ИДьУО (Зырянов П. А.) ойуур баһаара туруутун биричиинэтин тутатына сириэстибэлэри хааччыларга, буруйдаахтары буларыгар итинэн туттулла сылдьар законодательствога сөп түбэһинэрэн эспиэтинэскэ тардарыгар.

8. Улууус хаһыатын редактора (Касьянов В. Г.) Намнааҕы лесхоз баһаары утары пропагандалыыр матырыяалларын түргэнник баччэттиригэр.

9. Улууустааҕы потребкооперация салайааччылары мобилизация түбэлтэтигэр расчётнай сайаапкаларга сөп түбэһинэрэн лесхозу уонна автоотделениени аһынан-үөлүнэн эрдэттэн уу харчынан төлөбүрү суох баһаартан кутталлаах кэмгэ хааччыларгыгар.

10. Саха Республикатын Правительствотын 21.12.2001 с. 1840-р №-дээх Уураарын толоруунан сиэстээтэн улууус дьаһалтатыгар ойуур баһаардарын умуруорууга 3 тонна кээмэйдээх автобензин резервэтин тэрийэргэ, резервэни туһаныы дуоҕабарга олохуран Нам лесхозун сайаапкатынан ытыллар.

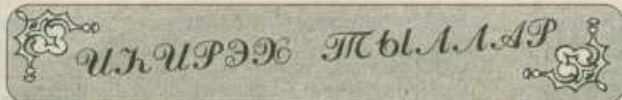
11. Сахателеком ГП Намнааҕы филиалын (Фролов Г. Г.) баһаартан кутталлаах сезон устатыгар лесхоз, лесничестволар уонна Гослесохрана сүүрүн специалистарын телефоннарын төлөөбөтүгүт дээн араарбатыгар эбэстииргэ.

12. Баһаартан кутталлаах күнүгэр улууус баһылыгын туспа дьаһалтын лесхозтан аналлаах көнгүлэ суох сынныа-нааччылар, булчуттар, балыксыттар тьаҕа тахсыыларын бобууну олохтуурга.

13. Нам с. РКЦ (Антонова И. Н.) Намнааҕы лесхозка баһаартан кутталлаах кэмгэ 01.05.02 с. — 01.10.02 с. касса тобонун лимитин 10000 (он тыһыынча) солкуобайга дылы улаатыннарыны, баһаары утары охсуһууга тутуулар техника өрөмүөнүгэр, ГСМ-ы, ойуур баһаардарын умуруорууга мобилизацияламмыттарга аһы-үөлү булуунууга туһанарыгар ыйга 10000 (он тыһыынча) солкуобайы көңүллүүрүгэр.

14. Бу дьаһал туолуутун хонтуруолун ойуур баһаардарын утары охсуһуу улууустааҕы комиссиятыгар (Попов В. А., Иванов Е. И.) сүктэрэргэ.

Нам улуунун баһылыга А. ДЬАКОНОВ

Күндү таптыыр ийэбитин, эбэбитин, эдьийбитин РОЖИНА ЕВДОКИЯ ПЕТРОВНАНЫ «Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ» аат иңгэриллибитинэн ис сүрэхпитигэр үөрэн-көтөн туран истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт Эйнэксэ чэгийн-чэбдик доруобуйаны, сыралаах, үгүс өрүттээх үлэһэр ахсаабат дьулуруу, үрдүктэн үрдүк ситиһиилэри, тус олоххор дьолу-соргуну, туруоруммут сьалгын, баҕа санааларгын ситиһэн үлэ үөһүгэр өссө уһундук сылдьаргар.

Эбэрдэни кытта Эверстовтар, Ивановтар, Рожиннар, Алексеевтар, Брызгаловтар.

Убаастабыллаах ЕВДОКИЯ ПЕТРОВНА! Эн улуунун чэчири сайдарыгар өр сыллаах айымньылаах үлэҥ сыаналанан «СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ» үрдүк аат иңгэриллибитинэн ис сүрэхтэн үөрэн туран иттилик-истинник эбэрдэлибит. Муударай өйүг, дьонгор-сэргээр үтүө сыһаныгы, кыһамньыгы, олоххо дьулуруугу оустубатын уонна бийэксэ барыбытыгар үтүө холобур буоллун.

Баҕарабыт күндү киһибитигэр кырдьары билиммэккэ сүүрү-көтө сылдьаргар.

Эбэрдэни кытта Адамовтар, Парниковтар дьээ кэргэттэрэ

Күндү кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин ЕГОР ПЕТРОВИЧ ШАМАЕВЫ 55 сааскын туолбуккунан иттилик-истинник эбэрдэлибит!

Күндү аҕабытыгар кырдьары, ыалдьары билбэккэ үөрүү-көтүү аргыстанан барыбытыгар өйөбүл, тирэх буолан уһундук, дьоллоохтук олохторго баҕарабыт.

Кэргэнигэ, уолаттарыгэ, кийиһиттэригэ, сиэннэригэ

Нам улууһунааҕы киин балыһа коллектива «Суһал көмө» отделениетын фельдшерин, сүүрүүгэ Россия спордун маастарын ЖИРКОВА ТАТЬЯНА ЮРЬЕВНАНЫ Россия чемпионатыгар 100 км-га сүүрүүгэ II миэстэ буолан үрүг көмүс мэтээли ылбыккынан, международнай кылаастаах маастар нуорматын толорбуккунан уонна ити дистанцияга Саха Республикатын рекордун олохтообуккунан иттилик-истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт Эйнэксэ ыстаал курдук доруобуйаны, дьолу-соргуну уонна күһүн буолар Европа чемпионатыгар Россия уонна Саха Республикатын ааттарыттан чиэстээхтик кыттан үрдүк ситиһиилэнэргэр.

Балыһа администрацията, профсоюзнай комитетта

дело развития здравоохранения Намского улуса. Сегодня в коллективе больницы работают и трудятся много высококвалифицированных медсестер, фельдшеров, акушерок, лаборантов. Всем известны имена отличника здравоохранения РФ — Федотовой Т.Ф., отличника здравоохранения РС(Я) — Алексеевой А.Н., Ван-Син-Чин З.М., заслуженного работника здравоохранения — Суздаловой А.И. и многих, многих других. Благодаря самоотверженному труду таких специалистов жители улуса получают полноценное медицинское обслуживание.

В День Международного Дня медицинских сестер хотелось бы пожелать, тем, кто посвятил свою жизнь делу охраны здоровья населения, творческих успехов в работе, мира, счастья на долгие годы.

Киһи — киһиэхэ СИР-ДОЙДУ ҮТҮӨ ДЬОННООХ

Кэлэр кыһын уонка оттор маһа суох буолар турукка киррибитим. Хата, ону Нам социальной харалтатын үлэһиттэрэ В. С. Макарова, А. П. Николоева уонна олохтоох дьаһалта, ЖКХ сылын аайы биирдии массьына маһы кыллэртэрэн көмө оҕороллор.

Ааспыт сылларга ол маһы Ощепков Илья Афанасьевич өрүү тийэн аҕалар. Быйыл мас арааһа тохтуура буолуо диэ сыһы сырыгтахпына мастаах улахан массьына тийэн кэллэ. Ол Никольскайтан тирэх бааһынай хаһаайыстыба (Охлопков Иван Васильевич) уолаттара аҕалан сүөкээн биздиллэр. Босхо, олох билбэт дьонум кэлэн кыс маһы сүөкээн улаханньы сэргэхситилэр. Сир-дойду билигин да үтүө дьонноох эбит дээн санааҕа кирдим.

Үлэһит эдэр дьон кыаммакка, мөлтөххө көмөлөһө

сылдьаллар! Холобур, миң сэтэ уоммар чугаһан эрэр оҕиһор хайа кыахпынан, тохтуппунан тахсан тон маһы суулларан, эрбээн, тийэн киризм баары?! Күүс да, үлэ да өтгүнэн ол адыс кыаллыбат суол.

Эдэрбэр миң да тон маһы кэрдибитим, тийэбитим, Намна, I Хомустаахха мас тутууларга илийбинэн үлэһэбитим.

Ити миэхэ мас аҕалалара: аҕам уонна инки таайым (аҕам биригэ төрөөбүт бырата уонна убайа) үһүн ааспыт 1941-1945 сыллардаары сэриигэ баран өлбүттэрэ. Ийм сэрин оҕдообото. Сэрин кэмигэр, кэлин да элбэх эрбиг көрбүт дьоммут. Ол иһин Намнааҕы социальной харалта үлэһиттэрэ өрүү көмө оҕороллор.

Онон көмөлөһө сылдьар дьонго махтанарым кэмнээх буолдуо дуо. Кинилэргэ өрүү олохторугар таһара көмөлөстүм. Доруобай, чэгин буоллуннар, үтүө, сырдык санаа олохторун аргыһа буолуохтун.

ХОНООҔОЙ I Хомустаах

Администрация и улуском профсоюза работников здравоохранения Намской центральной улусной больницы горичо и сердечно поздравляют весь средний медицинский персонал с Международным Днем медицинских сестер. Неодним вклад среднего медицинского персонала в дело развития здравоохранения Намского улуса. Сегодня в коллективе больницы работают и трудятся много высококвалифицированных медсестер, фельдшеров, акушерок, лаборантов. Всем известны имена отличника здравоохранения РФ — Федотовой Т.Ф., отличника здравоохранения РС(Я) — Алексеевой А.Н., Ван-Син-Чин З.М., заслуженного работника здравоохранения — Суздаловой А.И. и многих, многих других. Благодаря самоотверженному труду таких специалистов жители улуса получают полноценное медицинское обслуживание.

БИЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

ДЬИЭ КЭРГЭН ААН ДОЙДУТААҔЫ КҮНҮГЭР АНАЛЛААХ НЭДИЭЛЭНИ ЫТЫТЫ ПРОГРАММАТА

Ыам ыйын 15-18 күннэрэ 2002 с.

13.05 — 18.05 Нэһилиэктэринэн дьээ кэргэн күнүгэр аналлаах бизэрдэр, үлэ, спорт, үөрэх тэрилтэлэригэр дьээ кэргэтэри чиэстээһин, дьээ кэргэн быыстапкаларын тэрийии.

14.05. Улууус оскуолаларын төрөспүттэрин комитеттарын көрүү-конкурса.

Ытытылар сирэ: к/т «Сардаҕа» Саҕаланар: 10 ч.

15.05. «Төрүт уускун төһө билэһин» Эдэр ыалларга аналлаах ток-шоу.

Ытытылар сирэ: киин библиотека. Саҕаланар: 14.00 ч.

16.05. «Үчүгэйи багыһыан — куһаҕаны тумнуон» Ытытылар сирэ: к/т «Сардаҕа» Саҕаланар: 14.00 ч.

17.05. «Элбэх өр — бараммат баай, иллээх дьээ кэргэн». Нам селотун элбэх оролоох дьээ кэргэттэригэр аналлаах мероприятие.

Ытытылар сирэ: гимназия спортсаалата. Саҕаланар: 16.00 ч.

18.05. «Бигэ туруктаах дьээ кэргэн — дьоллоох өр саас». Улууус баһыг дьээ кэргэттэрин фестивала.

Ытытылар сирэ: Шестаков аатынан УКК. Саҕаланар: 18.00 ч.

Тэрийэр комиссия

В баню с. Намцы срочно требуется банщик мужского отделения.

СНП уонна ДДН атыыланар. Сьаната кэпсэтии быһыытынан векселинэн эбэтэр уу харчынан.

Билсэр тел. 25-0-02.

4,5 х 6 м. иэннээх гараж көндөйүн атылылыбыт.

Билсэр тел. 27-6-27.

Считать недействительным утерянные паспорт, вет. удостоверение, пенсионная книжка, выданные на имя Котова Анатолия Константиновича.

<p>Салбаҥ нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннар сэбиэттэрэ, оскуола коллектива нэһилиэк олохтооро</p> <p>ПРОТОПОВ Семен Семенович эдэр сааһыгар үһүн ырахан ырыыттан өлбүтүнэн биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p>	<p>Биригэ үөрэммит дьүүгэбитигэр Ньургунда уонна бары чугас аймактарыгар таптыыр убайдары</p> <p>ОХЛОПКОВ Прокопий Петрович өлбүтүнэн дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>I Хомустаах оскуолатын 1984 с. ытыускиктара</p>
<p>Убаастыыр убайыт, быраапыт, табаарысыт, аймахыт Салбаҥ олохтооро</p> <p>ПРОТОПОВ Семен Семенович эдэр сааһыгар ыар ырыыттан өлөн бийиҕи кэксэбитигэр туорабытынан Оконешников, Протопоров аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>«Сарыада» түөлбэ олохтоохторо</p>	<p>Биригэ үөрэммит табаарысыт</p> <p>МАРКОВ Сергей Афанасьевич холмолтоохтук өлбүтүнэн ийэтигэр, биригэ төрөөбүттэригэр, чугас аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>Нам орто оскуолатын 1974 с. ытыустара</p>
<p>Убайыт</p> <p>ПРОТОПОВ Семен Семенович эдэр сааһыгар ыар ырыыттан өлбүтүнэн биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>I Хомустаахтан Даниловтар</p>	<p>Биригэ үлэлиир табаарыстарытыгар Марков Николай Афанасьевичка, Маркова Татьяна Афанасьевнага таптыыр убайдары</p> <p>МАРКОВ Сергей Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>«Сахателеком» ГП Намнааҕы сыабын коллектива, профкома, администрацията</p>
<p>Бырааттарбытыгар, балыттарыбытыгар тапталлаах убайдары, быраапыты</p> <p>ПРОТОПОВ Семен Семенович эдэр сааһыгар үһүн ырахан ырыыттан өлбүтүнэн биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>Намтан Егоровтар, Алексеевтар, Гороховтар, кырдьаҕас эдьийбит Окүлүүн</p>	<p>Таптыыр ийэбит, эсэбит үлэ, тыыл ветерана, сэрин оҕдообото, Ньурбаттан туртуулаах</p> <p>КУЗЬМИНА Мария Николаевна ырахан ырыыттан күн сириттэн барбытын дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>Кыһа, күтүөтэ, сиэнэ</p>
<p>Доройтобутугар Протопоров Иван Семеновичка, Оконешников Петр Семеновичка таптыыр убайдары Салбаҥ нэһилиэгин олохтооро</p> <p>ПРОТОПОВ Семен Семенович ылдыан күн сириттэн барбытынан бары аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>Кириллинэр, Рожиннар, Сивцевтар, Егоров Б.П.</p>	<p>Чугас аймактарытыгар Ольга, Константин Кутуковтар таптыыр ийэлэрэ, кыыстарыгар Майяга күндү эбэтэр үлэ, тыыл ветерана, сэрин оҕдообото</p> <p>КУЗЬМИНА Мария Николаевна ырахан кыһыттан күн сириттэн барбытынэн дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>Модуттан Кутуковтар, Евстафьевтар, Намтан Кутуковтар</p>
<p>Выражаем глубокое соболезнование родным и близким в связи с скоропостижной кончиной нашего близкого друга и уважаемого коллеги по совместной работе</p> <p>ОХЛОПКОВА Прокопия Петровна. Коллектив частных предпринимателей по перевозке пассажиров «Энсиэли Айан-сервис»</p>	<p>Ньурба улуунун олохтооро, билигин Нам селотун олохтооро Аҕа дойдуга Улууус сэриигэр өлбүт буйуун оҕдообото, тыыл, үлэ ветерана, социалистической куоталаһы кыаһылааҕа</p> <p>КУЗЬМИНА Мария Николаевна 84 сааһыгар өлбүтүнэн кыһыгар, күтүөтүгэр, сиэнитгар, аймах-билэ дьонугар улууус ветераннардын сэбиэтэ дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p>
<p>Күндүтүк саныыр быраапыты Салбаҥ олохтооро</p> <p>ПРОТОПОВ Семен Семенович үһүн ырахан ырыыттан өлбүтүгэр биригэ төрөөбүттэригэр Иванга, Светланага, Галинага, Петра уонна кинилэр дьээ кэргэттэригэр дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр.</p> <p>Намтан, Сунтаартан Оконешниковтар, Дьокуускайтан Хондобиннар</p>	<p>Таптыыр оҕобут</p> <p>АБДУЛЬМАНОВ Александр Валентинович б. дь. ыам ыйын 8 күнүгэр эдэр сааһыгар эмсээһиндэн өлбүтүнэн дьиринг кутурбаммытын тиздэригэр, билэр дьонугар ийитинэригэр.</p> <p>ИЙЭТЭ, аҕата, убайдары, быраата, балта</p>

РЕДАКТОРЫ СОЛЬ. Г.К. ЭВЕРСТОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, — 21496; ; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционная издательская система — 21141

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациаллыр РФ бачэиккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрациаламмыт нүөмэрэ — Я 0085.
Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтигин, дьээригэр аадырһынын чопчу ыйыгы. Редакцияҕа кирбит суруктар төһөрүллүбэттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыннын мэлдьи биэр буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 2.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талыһына уонна таһыһына «Энсиэли» хаһыат редакционнай-издательской систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бачээттинэн, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бачээт. лис.
Индексэ — 54889. Тираһа — 2524
Бачэиккэ илии баттанна — 12.00 ч. 13.05. 2002
Сахааһын №-рэ — 58